

Porsgrunn kommune

Porsgrunn bibliotek

Arkivsak-dok. 23/03004-1
Saksbehandler Maria Guribye

Saksgang
Utvalg for barn unge og kultur

Møtedato
01.03.2023

Etablering av Porsgrunn som friby for forfulgte forfattere

Rådmannens innstilling:

Porsgrunn kommune etablerer seg som friby for én forfulgt forfatter.

Referanser i saken

<https://norskpen.no/fribyordningen/>

Saksfremstilling

En friby er en by som har påtatt seg å være vertskap for en eller flere forfulgte ytrere, hovedsakelig forfattere, i maksimalt to år. For at en person skal kunne innlemmes i Fribyordningen, må personen være forfatter med en viss litterær produksjon og beviselig være truet eller forfulgt i sitt hjemland på grunn av sitt litterære virke. Fribyforfatteren blir invitert til en av byene i friby-nettverket, slik at de får beskyttelse og kan gjenoppta arbeidet sitt. Som gjesteforfatter representerer hen talløse andre forfattere verden over som er forfulgt, fengslet eller for alltid er blitt brakt til taushet. Det er organisasjonen International Cities of Refuge Network (ICORN) som kvalitetssikrer hele løpet fram mot bosetting i Norge, både juridisk og humanitært.

Det finnes mer enn 70 fribyer internasjonalt, og 24 av dem er i Norge. Vestfold og Telemark fylkeskommune er Norges eneste frifylke og har påtatt seg en koordinerende rolle for fribyer i regionen og bidrar med kompetanse, koordinering og nettverk. Alle norske fribyer er tilknyttet den internasjonale organisasjonen International Cities of Refuge Network (ICORN) og samarbeider med den uavhengige ytringsfrihetsorganisasjonen PEN.

Ved å inngå i fribyordningen tar Porsgrunn kommune et tydelig standpunkt til betydningen av ytringsfrihet og legger til rette for at ulike stemmer får ta del i den offentlige samtalen. Kommunen har over tid tatt stort ansvar for mottak og bosetting av flyktninger, med tilhørende godt integreringsarbeid. Biblioteket er en viktig arena for ytringsfrihet, og en fribyforfatter vil kunne bidra inn med sine perspektiver og sin kompetanse i dette arbeidet. Møter med utenlandske forfattere og formidling av litteratur fra andre verdenshjørner i skoler og barnehager vil dessuten kunne bidra til et større internasjonalt engasjement hos barn og ungdom. Ordningen vil også kunne styrke kulturkommunen Porsgrunn med nye impulser, nettverk og kunstneriske innfallsvinkler til publikum og fagmiljøer.

Fribyforfatteren vil følges opp av NAV og Porsgrunn Voksenopplæringscenter på lik linje med andre flyktninger som bosettes i kommunen. Porsgrunn bibliotek tar på seg koordinatorrollen i kommunen og vil også tilby fribyforfatteren en fysisk kontorplass.

Ulike fribyforfattere i ulike byer har ulikt behov for koordinering og tilrettelegging. Fribyforfatteren har formell status som gjesteforfatter i maksimalt to år. Etter dette stopper det formelle friby-arbeidet. Etter de to årene er forfatteren ordinær flyktning og kan fortsette å bo i Porsgrunn kommune. Forfatteren vil etter endt fribyperiode allikevel inviteres på nettverkssamlinger for

tidligere fribyforfattere og støttes i sitt videre virke. Tidligere erfaringer tilsier at ordningen gir et godt grunnlag for at forfulgte forfattere skal kunne fortsette sitt virke.

Det er få økonomiske konsekvenser med ordningen. Forfattere som innvilges opphold innenfor friby-ordningen faller inn under kommunens ordinære flyktningkvote. Som kvoteflyktning utløser bosettingen integreringstilskudd. Slikt sett har ikke kommunen ekstra utgifter til bosetting av fribyforfatter. Kommunen stiller med administrative ressurser gjennom en fribykoordinator på Porsgrunn bibliotek. Medlemskap i ICORN koster 1 500 EUR per år. Vestfold og Telemark fylkeskommune vil dekke denne avgiften de to første årene. Fribyforfatteren mottar et årlig fagstipend på 100 000,- fra Utenriksdepartementet og Norsk PEN.

Rådmannens vurdering

Porsgrunn kommune har i over 30 år tatt imot, beskyttet og bidratt til integrering av flyktninger fra ulike deler av verden. Nylig er det også besluttet å bosette ytterligere flyktninger i 2023. At Porsgrunn kommune etablerer seg som friby er med på å understøtte det pågående integreringsarbeidet, samt tilfører en ekstra dimensjon i arbeidet med ytringsfrihet.

En fribyforfatter er en enkel, praktisk og konkret måte for kommunen å bidra internasjonalt til økt ytringsfrihet, demokrati og kulturell toleranse. Samtidig vil en fribyforfatter være et verdifullt tilskudd til kommunen.

Rådmannen anbefaler at kommunen etablerer Porsgrunn som friby.